

Az ifjúsági mozgalom 60 éve

A hír: az ország felsőoktatási intézményeiből érkezett mintegy 250 fiatal — elsősorban KISZ-titkárok, agt.-prop. felelősök és tudományos szocializmus diákköri vezetők — részvételével rendezték meg október közepén az I. Országos Ifjúságmovement-történelmi Diáksemináriumot a Debreceni Agrártudományi Egyetemen.

A KISZ KB és az MSZMP KB Párttörténelmi Intézetének közös kezdeményezésére megrendezett háromnapos ülés programját előző lapszámunkban már ismertettük. A rendezvényesorozat után a diákseminárium négy szegedi résztvevőjével beszélgettünk Debrecenben szerzett tapasztalataikról, az ifjúságmovement-történelmi kutatásban intézményeink előtt álló feladatokról.

A források

Mi volt az előzménye a kutatásokkal kapcsolatos kezdeményezésnek?

Simon János, a JATE tudományos szocializmus diákkörének vezetője: — Amint az *Korrúpció Mihály*nak, az MSZMP KB osztályvezetőjének előadásából kiderült, hazánkban eddig túlnyomórészt a jobboldali, vagy reakciós mozgalmak története került feldolgozásra. Ifjúságmovementünk haladó részének múltjáról azonban keveset tudunk — nagyon is feldolgozatlan még ez a téma. Történelmének megismerésére, feltárására a KB kulturális osztályának 1974. évi állásfoglalása hívta fel a figyelmet, s ennek nyomán született ez a kezdeményezés, valamint a debreceni találkozás.

Melyek lesznek a diákseminárium utáni további lépések?

A Párttörténelmi Intézet segítségével olyan kutatócsoport jön létre, amelynek feladata lesz a haladó magyar ifjúságmovement történelmének felderítése. A közeljövőben jelenik meg a mozgalom százéves időszakát felölelő bibliográfia, amely fontos útmutatója lesz az intézményekben alakuló kutatócsoportoknak. Rendszeres konzultációkra is sor kerül a KISZ KB szervezésében, s megalakul az ifjúságmovement-történelmi bizottság is.

Miért éppen most rendezték meg a diáksemináriumot?

Kiss Barnabás, a JATE KISZ-bizottságának agitációs és propaganda felelőse:

Hatvan év feldolgozása vár a hallgatókra. A haladó ifjúságmovement történetében elég sok a még kidolgozatlan, kevésbé ismert téma. Csak példaként em-

a tudományos szocializmus diákkörön belül egy munkacsoport, amely az egyetem ifjúságmovement-jének történetét igyekszik majd feltárni. A könyvtár KISZ-szervezete pedig felajánlotta, hogy kigyűjtik a szükséges anyagokat, s bibliográfiát is készítenek.

Szakdolgozatként is

Mi teszi vonzóvá a kutatást a hallgatóknak?

Részint az, hogy a kutatásuk eredménye tudományos diákköri dolgozatként szerepelhet (itt jegyzem meg, hogy májusban rendezik meg az első ifjúságmovement-történelmi tudományos diákköri konferenciát), részint pedig az elkészített munkákat szakdolgozatként is be lehet adni. Publikációs lehetőség is lesz: a feldolgozott anyagokat folyamatosan kötetekbe rendezik.

A József Attila Tudományegyetemen tehát jól haladnak a kutatómunka szervezésével. A hátralevő nagyobb feladat a kezdeményezés népszerűsítése, a témában kutatni vágyók felderítése. Hasonló feladatok várnak a másik két intézmény szervezőire is. Mi újság náluk, mit „hoztak” Debrecenből? Erről beszéljenek ők maguk.

Tóth István, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-bizottságának agitációs és propaganda felelőse:

A diákseminárium rendezvényesorozatából két előadás készült különösen: *Szabó János*nak, a Magyar Ifjúság főszervezőjének a KISZ újjászervezéséről, tevékenységének kérdéseiről tartott elményszerű beszámolója, valamint dr. Vastagh Pálnak, a KISZ KB intéző bizottsága tagjának az ifjúsági rétegpolitikáról szóló elemzése.

Résztemákkal

A találkozáson szerzett tapasztalatokat hogyan hasznosítjátok a főiskolán?

Először is valamennyi alapszervezethez eljuttatunk egy útmutatót a hirdetőtáblákra, faliújságokra témajavaslatokat függesztünk ki. E mellett a marxizmus-leninizmus és a történelem tanszéken külön kutatócsoportot is alakítunk.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemről Pékó Béla, a tájékoztatói munkacsoport vezetője is részt vett a diáksemináriumon:

Egyetemünkről elsősorban azokat küldtünk a találkozóra, akik korábban tervebe vették ilyen jellegű dolgozat megírását. Értékes tapasztalatokat gyűjthettek Deb-

Klubprogram

JATE-klub:

November 14. 18 óra: Pszichológiai kör — A pszichoszexuális fejlődés folyamata; előadó: dr. Buda Béla pszichiáter.

19 óra: „Új vízekben járok” — az Ady Endre rézkarckilátás megnyitója.

19.30 óra: Ady emlékezete — Téri Árpád, a József Attila Színház és Téri Sándor, a budapesti Nemzeti Színház művészeinek előadójeste.

20.30 óra: Ady Endre szavalo-verseny.

November 15. 17.30 óra: Kultúrpolitikai kör — Kína ma; előadó: Tóth Barna, a Külügyi Intézet munkatársa.

21 óra: Szexológia — Szerelmi szexualitás nélkül, szexualitás szerelem nélkül. A beszélgetést Korányi Tamás biológus vezeti.

November 16. 18 óra: Cseh Tamás kétrészes előadói estje.

21 óra: Szabadság katonái — színes szovjet film III-IV. rész.

November 17. 18.30 óra: Filozófiai kör — A hinduizmus; előadó: dr. Puskás Ildikó egyetemi adjunktus.

20 óra: Útfélen — Ambrus András író és színművész szerzői és előadói estje.

22 óra: Éjszakai filmvetítés: Éjfélkor indul útjára a gyönyör; rendezte: Marcello Fondato. A főbb szerepekben: Vittorio Gassman, Claudia Cardinale, Monica Vitti.

November 18. 19-24 óra: Gémes disco.

November 19. 18 órától: Kubai nap.

November 21. 18 óra: Pszichológiai kör — előadó: dr. Garai László.

19 óra: Kormorán-klub.

November 22. 18 óra: Magyar Néprajzi Filmtéka.

21 óra: Jazz-klub — házigazda: a Vági-ék.

Amilyen az adjonisten

Újra a klubról. A klubtagságról. A kérésről és a követelésként. Valamint a viszonzásról — röviden.

A JATE-klub tagságának joga van kérésekkel, követelésekkel ostromolni azt a klubot, ahová jár, amelyiknek tagsági díjat fizet. A klub vezetősége — lehetőségeihez mérten — próbál is segíteni a problémákon, s megkísérli teljesíteni az óhajokat, sóhajokat. Ilyen igények alapján állapítja meg a klub nyitvatartási rendjét, a programok java részét.

Nem cserébe, de nemrég, október 30-án vasárnap a klub vezetősége arra kérte az egyetemistákat, hogy jelenjenek meg minél nagyobb létszámban — egy televíziós felvétel miatt. A Magyar Televízió Szegedi Közzételi Stúdiója ugyanis egy 30 perces ismertetésnek szánt riportfilmet forgatott a József Attila Tudományegyetem KISZ-klubjáról. Az egy-két hónappal később bemutatásra kerülő adásban a Szexológia-, a Történelem-kör, a Kormorán-klub, a Gyöprugi programjából, a Country- és a Vági-együttes műsorából lesznek részletek. A forgatás — ahogy fentebb már említettük — vasárnap történt, amikor az éppen

Szegeden tartózkodó egyetemistáknak eleve kevesebb elfoglaltságuk volt. Joggal várta hát a segítséget, a részvételt a klub-vezetés.

A forgatásról mindenki tudott: 20-25 plakáton hirdették, minden este demondták a klubban, a kari és az alapszervezeti kultúrosokat egybehívták, és tájékoztatták őket a televíziós felvételről, valamint arról, hogy minden résztvevő ingyenesen kap az esti discora. A rendezők pedig — hivatalból is — számítottak. Mindezek után a várta 140 ember helyett körülbelül húszan jöttek el a délutáni programokra. A közönséget majd-hogynem az utcáról hívták be. Az esti discón és a gyöprugin persze annál többen voltak...

Az adást ismertető jellegűnek szánták, hogy egy ország nyilvánossága előtt mutatkozhasson be a jó hírnévnek örvendő JATE-klub. Hogy a forgatás végül is sikerült, az a tévészeknek és néhány lelkes szervezőnek köszönhető. Jó propagandát fog kapni a JATE-klub. A vezetőség viszont ez alkalommal keserűen csalódott a tagságban. Mert hiába kért...

— 10

Forgalomirányító úttörők

Október 15-től minden tanítási nap reggelén biztonságosabb a gyalogosátelés az Április 4. úton és a Hunyadi János sugárúton a Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola ifjú forgalomirányítóinak jóvoltából. Képvünk „munka” közben mutatja a kisdiákokat.

Szovjetunió — diák szemmel

Hangzatos cím, de kissé eltulzott — mondhatnák sokan. Valóban, e hatalmas országnak — területe 22,4 millió négyzetkilométer, lakossága 250 millió — csak egy töredékét jártuk be a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola II. éves földrajz szakos hallgatóinak terepgyakorlatán, de ennek ellenére az egész országot megismerhettük.

Részletes, „jegyzőkönyvszerű” beszámolóra itt nem nyílik lehetőség, csupán a 16 nap legelevenebben élők benyomásait, élményeit oszthatjuk meg az érdeklődő olvasóval.

Mit is említhetne először egy földrajz szakos, mint a táj lenyűgöző szépségeit? Már a vonat ablakából gyönyörű látványban volt részünk: sebes, bővizű patakok, kanyargott mellettünk, mely völgyek, felhőbe nyúló hegycsúcsok váltogatták egymást, és néha felbukkant egy-egy kisebb hegyi település romantikus faházai. Minderre sűrű fátyol borított a szakadatlanul szemerkélő eső, sártengerre változtatva az imitt-amott felbukkanó erdei utakat.

Szép volt így is a Kárpátok, de közel sem olyan szemet gyönyörködtető, mint amikor a Vereckei-hágóra mentünk fel busszal ragyogó napsütésben. Ahogy emelkedtünk a tereblyes völgyből a méltóságteljes hegyvonulatra, úgy nyitottuk szemünket is egyre nagyobbra. Óriási méretek, játékos vidámság, és milyen jól megfér együtt a kettő! A babafarmját szénaboglyák hol össze-vissza nyúzógnak, hol katonás rendben sorakoznak a kaszálók. Néhol már csaknem fojtogatja őket a rájuk boruló erdőkoszorú, amely kérkedve pillant a szántóföldek keskeny, színes csíkjaira.

Na és az orosz folyók? Igen, hallottuk már előadásokon, hogy az igazi nagy folyók egyik partján állva nem lehet látni a másikat. Rábólintottunk, de azért

mosolyogtunk — hiszem, ha látom. Hát most erről is meggyőződhetünk Kanyevba tett kirándulásunk során. Szárnyashajó repített bennünket a vastag hullámain. A folyó jobb partján hegyes-dombos vidéket láttunk, de inkább a távolabbi oldalt bámultuk. Egy idő után hiába kerestük, eltűnt a bokor is, a fa is. Nem láttunk mást, csak a szakadatlanul hullámzó óriási víztömeget.

Útközben egy zsilipen is áthaladtunk, odafelé körülbelül 10 métert süllyedtünk, visszafelé ugyanennyit emelkedtünk, mielőtt bekapott volna bennünket az ijesztő kapuszáj.

Milyenek az emberek általában? Egyszerűek, beszédesek. A tejívóban megkérdeztük, hogy ízlik-e az aludtej; a metron biztatnak, hogy feltétlenül utazz el Moszkvába is. De a zebrán bizony iparkodnod kell. Persze mindezek mellett fő jellemvonásuk, hogy őszintén, nagy tisztelettel viseltetnek a hősök és a nemzet nagyjai iránt. Az emlékművek talapzatát friss virágok borítják és mindig sok a látogató. Az ez ívet házások első útja is oda vezet virágosokkal a kezükben. Szombatontként igen sok ehhez hasonló jelenetet láttunk. A nagyobb emlékműveknél időnként órséget adnak a pionir, illetve ifjúgardista fiúk és lányok, így adózva a hősök emlékének.

Ezt tapasztaltuk Kijevben, a fák városában is, amely bizonyára kevés ember előtt ismeretlen. A város bűvésze a Lavra, amelynek történelmi és művészeti értéke felbecsülhetetlen. Hasonlóan szép és értékes a Szofia Székesegyház, a Lenin múzeum, a gazdasági kiállítás impozáns pavilonjaival, és az egyéb kulturális intézmények; az Opera, az egyetem, a színházak, hogy csak a legkiemelkedőbbeket említsük. A város egyébként hétközben

nyüzgő főváros, hétvégén kissé kihaltabb, akárcsak Budapest.

A kijevi napok után Ungváron töltöttünk egy hetet. A város sajátságosan szép földrajzi környezetben fekszik az Ung folyó kanyargós szalagja mentén. Itt is — mint mindenütt — nagy építkezések folynak. Ungvár legmagasabb részén, egy szőlőhegy tetefején már látható a leendő egyetemváros magja. Itt laktunk mi is a négy éve megépített 1600 férőhelyes kollégiumban. Nagyszerű lesz, ha 10 év múlva teljesen kiépül, jó a levegő és csodálatos a kilátás.

A városhoz fűződő legszebb élményünk a falumúzeum eredeti faházaival és berendezésével, valamint lenyűgözően bájos fatemplomával. Persze mindezek mellett még sok érdekességben volt részünk a vármúzeumban, az egyetem tanszékein, a magyar nyelvű általános iskolában — ahol részt vettünk a tanévnyitói ünnepségen is —, és magában a városban, barlangolásunk során.

A harmadik város, ahol jártunk, Munkács volt. Várából — amelyet Zrínyi Ilona olyan hősiességgel védett 1685—1688-ig az osztrákok ellen — csodálatos panoráma tárult elépk.

A gazdag program következtében igen gyorsan elrepült a két hét. Ungvári házigazdáink, az egyetem tanszékeinek tanárai, az utolsó este lehetővé tették számunkra, hogy találkozhassunk a nyáron Szegeden járt ungvári hallgatók egy csoportjával. Itt beszámoltunk egymásnak arról, hogy hogy éreztük magunkat Magyarországon és a Szovjetunióban, valamint felelevenítettük a legkedvesebb emlékeket, tapasztalatainkat. A beszélgetés végén elégedetten nyugtáztuk, hogy mindkét csoport terepgyakorlata élményekben gazdag volt, sok új ismeretet szereztünk, és fokozódott érdeklődésünk a baráti ország iránt.

OSKÓ MARGIT

A debreceni diákseminárium résztvevőinek egy csoportja

litem az 1945—48 közötti időszakot, vagy a DISZ történetét. A hiányosságok pótlására azt hiszem a ma jelenti az utolsó lehetőséget. Most még ugyanis számos forrás, anyag áll rendelkezésünkre, az akkori mozgalmi korosztály még aktívan dolgozik, el lehet velük beszélgetni. Ily módon nagyon sokat segíthetnek a kutatómunkában.

Hogyan szervezitek a munkát országosan, és itt, az egyetemen?

A legfontosabb feladat országos szinten az ifjúságmovement történelmével eddigiekben is foglalkozók tevékenységének koordinálása, a kutatás népszerűsítése. Ezt szolgálta részben a debreceni diákseminárium és a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Osztályának nemrég megjelent pályázata. E mellett a kutatást végző hallgatók témajavaslatokat, engedélyeket kapnak. A JATE-n a közelmúltban alakult

recenben. Az elmúlt évben rendezett politikai héten régi mozgalmi vezetőkkel készített anyagokból tartottunk kiállítást, amit hallgatóink ugyancsak felhasználhatnak dolgozatuk megírásához. A kutatásról szólva: kis résztemákat igyekszünk választani a mozgalom Szegeden, illetve a SZOTE-n fellelhető múltjáról. Segítséget is kapunk, hiszen a Marxizmus Intézet fiatal oktatói együttműködnek a dolgozatírókkal.

Az előkészületek tehát mindhárom intézményben megtörténtek. Most már a hallgatókra, a téma iránt különösen érdeklődőkre vár a feladat, hogy jelentkezzenek, részt vegyenek a kutatómunkában. Hiszen az ifjúságmovement-történelmi kutatások célja a tegnapi megismerésével, a jelenen át a holnap munkájának jobbá tétele!

SZALAY ZOLTÁN